

Jerzy MIKULSKI
Jan KOKOT
Jerzy ŻYGLIŃSKI

SYMULACJA PRACY POSTERUNKU ODGAŁĘŻNEGO

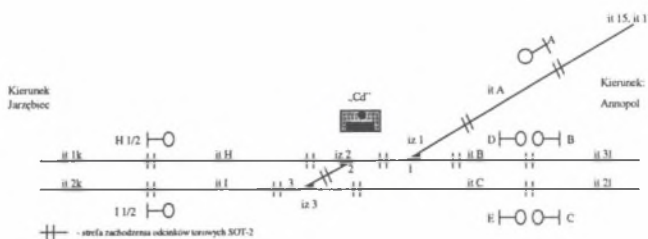
Streszczenie. Zespół Automatyki w Transporcie Instytutu Transportu w ramach rozszerzenia zakresu ćwiczeń *laboratorium systemów sterowania ruchem kolejowym* opracował stanowisko laboratoryjne: „Symulacja pracy urządzeń srk dla posterunku odgałęźnego”.

SIMULATOR OF OPERATION OF BRANCHING CONTROL POINT

Summary. The Transportation Automation Department in Transport Institute, within modernization „Railway traffic control systems” laboratory has prepared a laboratory stand „Simulator of work railway traffic control system for dry branching control point”.

1. WSTĘP

W ramach modernizacji i rozszerzenia zakresu ćwiczeń *laboratorium systemów sterowania ruchem kolejowym* opracowano i przygotowano stanowisko laboratoryjne: „Symulacja pracy urządzeń srk dla posterunku odgałęźnego”. Symulacja przykładowego posterunku odgałęźnego (rys. 1) odwzorowuje sytuację ruchową zgodnie z symboliką graficzną stosowaną w komputerowych systemach sterowania ruchem kolejowym. Opracowany program symulacyjny pracy posterunku odgałęźnego pozwala studentom w ramach *laboratorium sterowania ruchem kolejowym* zapoznać się w sposób poglądowy z możliwościami systemu przy zachowaniu wymaganego bezpieczeństwa ruchu pociągów, a w szczególności ze sposobem obsługi i prezentacji sytuacji ruchowej przykładowego posterunku odgałęźnego.

Rys.1. Plan schematyczny posterunku odgałęźnego

Fig.1. Schematic plan of T-junction station

2. OPIS PROGRAMU SYMULACYJNEGO

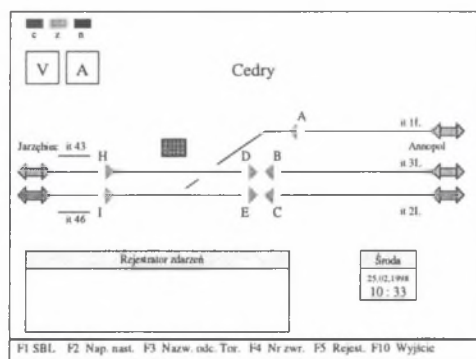
Opracowany program symulacyjny pracy posterunku odgałęźnego pozwala zapoznać się z obsługą komputerowych pulpitów nastawczych oraz ze sposobem zobrazowania układu torowego, sytuacji ruchowej i konwersacji urządzeń z personelem obsługi na potrzeby dydaktyki.

Zobrazowanie układu torowego posterunku odgałęźnego zastosowane w programie symulacyjnym jest oparte na symbolice graficznej stosowanej w komputerowych urządzeniach srk eksploatowanych obecnie na PKP [1], [3].

Wyposażenie programu w procedury symulujące ruch pociągów dla rozpatrywanego posterunku pozwala zapoznać się z praktyczną obsługą tego typu urządzeń.

W celu prześledzenia rzeczywistego sposobu realizacji przebiegu pociągowego przez program symulacyjny, przedstawiono przykład realizacji przebiegu pociągowego od semafora A do semafora H.

Ekran monitora komputera zdalnego sterowania w stanie zasadniczym został przedstawiony na rysunku 2.

Rys.2. Stan zasadniczy urządzeń

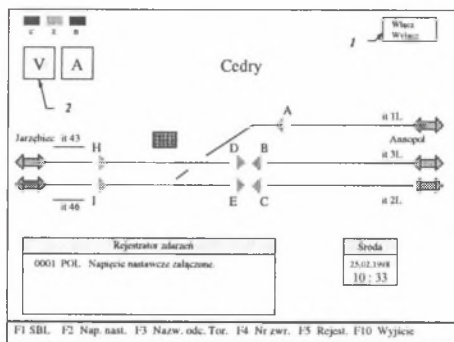
Fig.2. Normal state of devices

Realizacja przebiegu pociągowego jest uzależniona od następujących czynności: Pierwszy krok to załączenie napięcia nastawczego. Przeprowadza się to w następującej kolejności:

- ♦ naciśnięcie klawisza F2 (zgodnie z opisem w dolnym menu),

- ♦ wybraniu polecenia „Włącz” z tabeli 1 (rys. 3),
- ♦ zatwierdzenie klawiszem Enter.

Załączenie napięcia nastawczego sygnalizuje lampka 2 z napisem V w kolorze zielonym (rys.3).

Rys.3. Włączenie napięcia nastawczego
Fig.3. Control voltage switching on

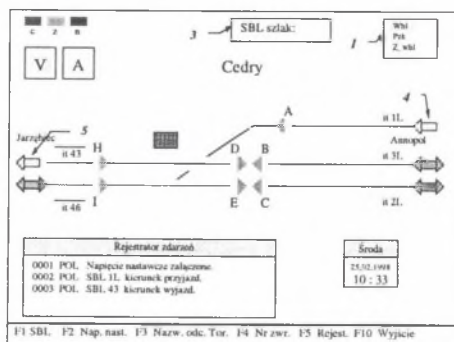
Kolejny krok to realizacja przebiegu od semafora A poprzez obsłużenie blokady liniowej dla kierunku 1L i 43.

W następującej kolejności wykonuje się:

- naciśnięcie klawisza F1 (zgodnie z opisem w dolnym menu - „F1 SBL”),
- wpisanie w polu 3 „SBL szlak:” numeru szlaku tj. 1L (rys. 4),
- wybranie polecenia „Pzk” z tabeli poleceń 1,
- zatwierdzenie klawiszem Enter.

Proces włączania blokady liniowej sygnalizują migające strzałki koloru żółtego dla odpowiednich kierunków. Ustawienie blokady dla szlaku 1L sygnalizuje strzałka 4 w kolorze żółtym skierowana do posterunku odgałęźnego (rys.4).

Ustawienie blokady liniowej dla kierunku 43 odbywa się tak jak dla szlaku 1L, z tym że zamiast polecenia Pzk, z tabeli poleceń 1 należy wybrać opcję Wbl. Stan blokady dla kierunku 43 sygnalizuje strzałka 5 w kolorze żółtym skierowana od posterunku odgałęźnego (rys.4).

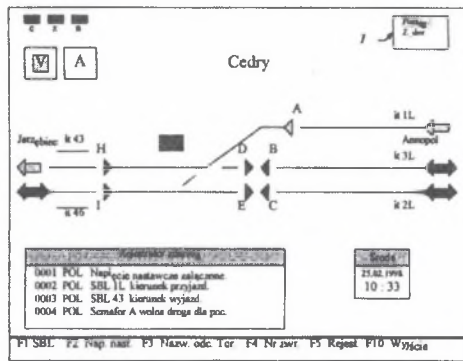
Rys.4. Ustawienie blokady liniowej
Fig.4. Block system selecting

Kolejną czynnością jest wybranie semaforów: początkowego i końcowego przebiegu.

W następującej kolejności należy:

- wcisnąć przycisk A na klawiaturze oznaczający semafor początkowy przebiegu,
- wcisnąć przycisk H na klawiaturze oznaczający semafor końcowy przebiegu,
- w tabelce poleceń I wybrać polecenie „Pociąg”,
- zatwierdzić polecenie wciskając klawisz Enter.

Zwrotnice należące do przebiegu zostaną samoczynnie ustawione w wymagane położenie i po sprawdzeniu wszystkich zależności zostanie wyświetlony sygnał zezwalający na jazdę z pod semafora A (rys.5), co kończy ustawianie przebiegu.

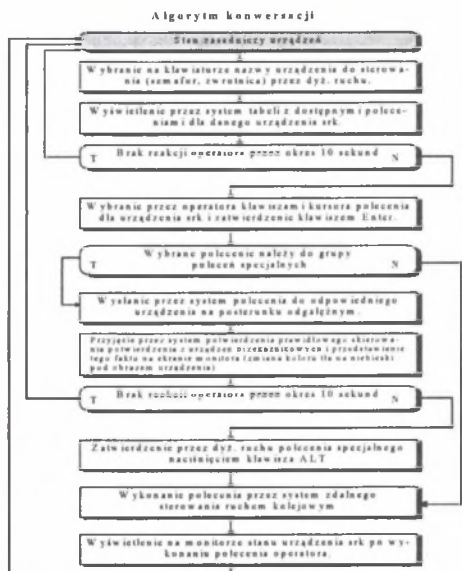
Rys.5. Ustawienie przebiegu

Fig.5. Course selecting

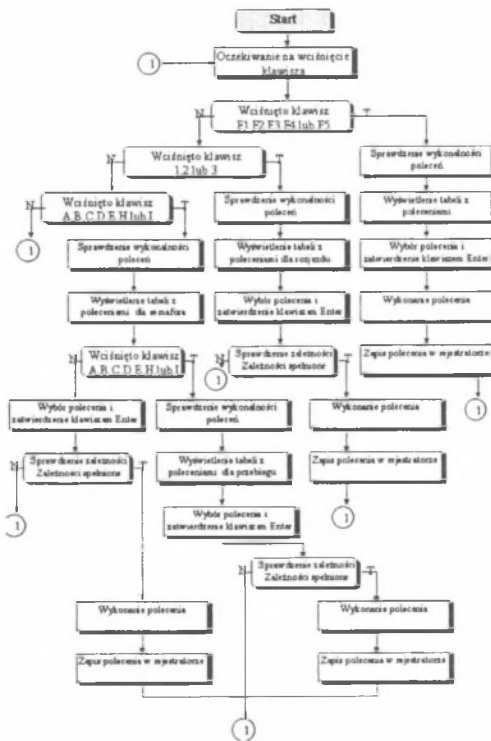
Po ustawieniu przebiegu procedury symulujące ruch pociągu pokazują kolorem czerwonym przemieszczanie się pociągu i samoczynne zwalnianie przejeżdżanych odcinków torowych. Po zwolnieniu ostatniego odcinka torowego urządzenia przechodzą w stan zasadniczy.

W podobny sposób z wykorzystaniem programu symulacyjnego można zrealizować wszystkie możliwe przebiegi występujące na posterunku odgałęzłym.

Program symulacyjny pracy posterunku odgałęzłego oparty został na algorytmie konwersacji (rys.5) dyżurnego ruchu z systemem. Do tworzenia oprogramowania wykorzystano system Turbo Pascal [2]. Symulator pracuje w środowisku DOS przy wymaganiach sprzętowych: komputer PC 386, 1 MB RAM, monitor kolorowy, karta VGA 640x480. Algorytm działania programu symulacyjnego przedstawia rysunek 6.

Rys.6. Algorytm konwersacji
Fig.6. Conversation algorithm

Rys.7. Algorytm działania programu symulacyjnego
Fig.7. Algorithm of working of simulation program

LITERATURA

1. CNTK: Uproszczone urządzenia zdalnego sterowania, Zadanie nr 1014/23, Warszawa 1996.
2. Marciniak A.: Turbo Pascal 5.5. Nakom, Poznań 1991.
3. Sabat R.: Komputerowy pulpit nastawczy. Referat na Konferencję Naukowo-Techniczną, Jelenia Góra 1996.

Recenzent: Dr hab.inż. Janusz Dyduch
Prof. Politechniki Radomskiej

Abstract

In connection with modernization and extension of the laboratory experiments in the range of railway traffic's control it was worked out and prepared the lab stands: The simulation program of branching control point worked out to let the students - by means of laboratory of railway traffic's control - inforaduce them of the possibilities of the system, taking into account the railway traffic safety, and especially of directions for service and presentation of railway traffic,s branching control point.